

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyň: **a) M. F.**, a **b) M. N.**, obě zast. JUDr. Jiřím Šmrhou, advokátem se sídlem Plánkova 600, Strakonice, proti žalovanému: **Finanční úřad v Blatné**, se sídlem třída J. P. Koubka 91, Blatná, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 1. 10. 2008, č. j. 10 Ca 156/2008 - 35,

t a k t o :

Návrh na vydání předběžného opatření **se zamítá.**

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelky domáhají zrušení shora uvedeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jejich žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), jenž má spočívat v provádění daňové kontroly Finančním úřadem v Blatné (dále jen „žalovaný“), a to ve vztahu k dani z příjmů a dani z přidané hodnoty u daňového subjektu Ing. V. F., jenž během daňové kontroly zemřel. Stěžovatelky, tedy jeho manželka a dcera, byly jako jeho právní nástupkyně vyzvány k doložení některých skutečností. V pokračování této daňové kontroly spatřují nezákonný zásah. Ke kasační stížnosti stěžovatelky připojily návrh na vydání předběžného opatření, jímž by bylo přerušeno provádění daňové kontroly až do rozhodnutí o kasační stížnosti samé.

V tomto návrhu stěžovatelky tvrdí, že pokračování v nezákonné daňové kontrole i po smrti daňového subjektu Ing. V. F. by jim přivodilo vážnou a rozsáhlou újmu, neboť nejsou schopny vyhovět výzvě správce daně a prokázat a doložit požadované údaje. Ty se týkají zejména dodávek společnosti POLA PROTIVÍN, s. r. o., s jejímž jednatelem Václavem Maříkem ovšem jednal pouze přímo zesnulý Ing. V. F. Po jeho nečekané sebevraždě ovšem již tvrzení pana Maříka, kterého stěžovatelky označují za neúspěšného podnikatele v konkurzu a jeho svědectví za nevěrohodné, nemá kdo vyvrátit. Probíhající daňová kontrola směřující po nečekaném skonu jejich manžela, respektive otce, k doměření daně v několikamilionové výši přitom pro stěžovatelky představuje značný stres a tím i zásah do jejich intimní sféry, který může způsobit nenahraditelnou újmu na jejich psychickém zdraví, tedy takový zásah, který za vážnou újmu označil i Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 24. 5. 2006, sp. zn. Na 112/2006.

Žalovaný ve svém vyjádření k návrhu na vydání předběžného opatření připomněl, že za vážnou újmu dosud správní soudy nepovažují požadování informací o navrhovatelích z dostupných zdrojů či od třetích osob, ani vyzývání navrhovatele, aby vysvětlil či doložil určité skutečnosti, jež jsou předmětem zájmu správního orgánu. Tvrzení o hrozbě mnohamilionových

doměrků pak žalovaný označuje za účelové a spekulativní, zvláště když stěžovatelky samy tvrdí, že nemají povědomost o podnikání a účetnictví zemřelého, takže nemohou výsledky daňové kontroly předjímat. Žalovaný upozorňuje také na hrozbu prekluze ve smyslu § 47 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, pokud by mu bylo zakázáno daňovou kontrolu provádět až do rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o samotné kasační stížnosti.

Zdejší soud v projednávané věci uvádí, že podle § 38 odst. 1 s. ř. s. platí, že byl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat. Zdejší soud již jednou vyslovil, že ustanovení § 120 s. ř. s. ani jiné ustanovení tohoto zákona obecně nevylučuje, aby předběžné opatření vydal i Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti. V úvahu může přicházet vydání předběžného opatření zejména v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozhodnutí krajského soudu ve věci žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, nevyhověl-li krajský soud žalobě (viz stěžovatelkami zmiňované usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, sp. zn. Na 112/2006, publikováno pod č. 910/2006 Sb. NSS).

Ve zde posuzovaném případě se soud zabýval tím, zda stěžovatelkám hrozí vážná újma a zda je pro ni třeba prozatímně upravit poměry účastníků. V již citovaném usnesení, které zmiňují i samotné stěžovatelky, zdejší soud uvedl, že vážnou újmu je v případě, že předběžným opatřením má být podle návrhu účastníka jako soukromé osoby uložena povinnost správnímu orgánu, nutno rozumět zejména takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmu tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených. Přiznání předběžného opatření přitom musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, kdy vskutku hrozí účastníkům vážná újma, pro kterou je ovšem třeba zatímně upravit poměry účastníků (nepostačí tak újma, jež může nastat až po vydání rozhodnutí ve věci samé).

Nejvyšší správní soud v posuzované věci nedospěl k závěru, že je třeba prozatímně upravit poměry účastníků. Zdejší soud má totiž sice plné pochopení pro tíživost a náročnost osobní situace stěžovatelek, na druhé straně nelze ani zcela odhlédnout od legitimního zájmu veřejné moci na řádném vyměření či doměření daně, a to i u těch daňových subjektů, které se do této pozice dostaly víceméně nezávisle na své vůli, například z titulu nástupnictví. Aniž by tak zdejší soud předjímal, jak posoudí vyváženost těchto zájmů při probíhající daňové kontrole v rámci rozhodování o kasační stížnosti samotné, ve vztahu k nyní posuzovanému návrhu na vydání předběžného opatření konstatuje, že újma, která stěžovatelkám hrozí, není natolik vážná, aby splnila požadavky § 38 odst. 1 s. ř. s. Hlavní aktuálně hrozící újma totiž je hrozba dokončení samotné daňové kontroly, která se i podle repliky stěžovatelek k vyjádření žalovaného chýlí ke konci. Samotné toto ukončení jednání orgánů veřejné moci, ve kterém stěžovatelky spatřují nezákonný zásah, však obvykle není samo o sobě nezákonným zásahem (na rozdíl od jeho zahájení a pokračování, jak ve vztahu k daňové kontrole konstatoval rozšířený senát zdejšího soudu v usnesení ze dne 31. 8. 2005, sp. zn. 2 Afs 144/2004, publikovaném pod č. 735/2006 Sb. NSS), jak plyne například z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2007, sp. zn. 8 Aps 4/2007 (publ. na www.nssoud.cz), a tudíž v tomto ukončení obvykle nelze spatřovat ani hrozbu závažné újmy ve smyslu § 38 odst. 1 s. ř. s.

Přímo ve vztahu k hrozbě ukončení údajně nezákonného zásahu jako újmě, jež obvykle není dostatečným důvodem pro vyhovění návrhu na předběžné opatření, se proto zdejší soud přiklání k právnímu názoru, jenž byl vyjádřen již v usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 28. 7. 2006, sp. zn. 59 Ca 87/2006 (publ. pod č. 1291/2007 Sb. NSS): „*Hrozící vážnou újmu ve smyslu § 38 odst. 1 s. ř. s. nemůže být skutečnost, že ještě před vydáním meritorního rozhodnutí v řízení o ochraně před nezákonným zásahem dle § 82 s. ř. s. správní orgán může sám ukončit jednání, které navrhovatel považuje za nezákonný zásah, a žaloba poté již nebude moci být projednána (§ 86 s. ř. s.).*“ Tento právní názor vede k zamítnutí nyní posuzovaného návrhu na vydání předběžného opatření tím spíše, že v řízení o kasační stížnosti není ukončení nezákonného zásahu – na rozdíl od řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu, o niž šlo v citovaném judikátu - důvodem pro nepřijatelnost kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, jímž byla zamítnuta žaloba proti zásahu směřující. Lze tak uzavřít, že ani v pokračování ani v ukončení daňové kontroly nelze v tomto případě spatřovat újmu, která by svou závažností odůvodnila vyhovění návrhu na předběžné opatření.

Z výše uvedených důvodů, tedy pro nesplnění nutné podmínky spočívající v potřebě zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, Nejvyšší správní soud návrh stěžovatele na vydání předběžného opatření zamítl.

O nákladech řízení o předběžném opatření rozhodne Nejvyšší správní soud v rámci rozhodnutí o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 120, § 61 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2008

JUDr. Vojtěch Šimíček, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Ilona Ďuricová